

Italië.

Rome, 30 oktober.

In den morgen van den 24 dezer is de Heilige Vader in de hoofdkerk van de heilige Maria-Majore zijne gebeden gaan verrigten. Bij het uitgaan der kerk heeft Z. H. ruime aalmoezen uitgereikt aan de behoeftigen, die hem op zijnen weg waren komen tegemoeten.

Z. H. is de werkplaatsen van den heer Vincent Camuccini, inspecteur van alle gestichten der schilderkunst van de roomsche staten en directeur der school van Napels, te Rome, komen bezoeken. Pius VIII hield met dien beroemden kunstenaar een gesprek, gedurende meer dan één uur, sloeg met den verlichten smaak, die hem onderscheidt, zijne onderscheidene stukken gade, en gaf den grootsten lof aan het stuk, verbeeldende den heiligen Franciscus à Paula, hetwelk door den heer Camuccini onlangs was afgewerkt, en hetwelk bestemd is voor het hoogaltaar der kerk, welke de Koning der Beide-Sicilien, te Napels, tegenover hoogstdezeszelfs paleis, ter eere van dien Heiligen, laat bouwen. Hunne siciliaansche Majesteiten hadden, gedurende hun verblijf te Rome, diezelfde werkplaats bezocht, om aldaar die schilderij te zien, welke ook hunne bewondering opgewekt had.

Het hof heeft een verlies ondergaan in den persoon van m^r. Louis Gardellini, een der assessoren van de congregatie *Dei sacri riti*, overleden in den ouderdom van 99 jaren; hij heeft de Kerk onder de regering van onderscheidene Pausen, die elkander sedert Clemens XIII zijn opgevolgd, gediend, onder welke hij eene plaats als onder-promotor bekleedde.

Griekenland.

In het officieel dagblad van Griekenland wordt een legerberigt van den prins Demetrius Ypsilanti medegedeeld, hetwelk den 28 september bij Kotumala gedagteekend is, en de belangrijke tijding inhoudt, dat de Turken zich gereed maakten, om geheel oostelijk Griekenland te ontruimen en naar Thessalië terug te trekken. Genoemde prins was den 22 september in zijne versterkte positie bij Castello di Pietra herhaalde malen door de geheele magt der Turken, die op dat punt, in geregeld en ongeregeld krijgsvolk, omtrent 7000 man zou hedragen hebben, aangevallen geworden; doch hij heeft het geluk gehad, den vijand iedere reis, met een aanzienlijk verlies, af te slaan. Ten laatste waren de Turken in wanorde geraakt en op de vlugt gedreven, waardoor zij door de Grieken met kracht vervolgd werden. In dezen nood hadden de twee turksche opperbevelhebbers de garnizoenen der sterke plaatsen, die in Livadië nog in handen der Turken waren, aan zich getrokken, en de begeerte te kennen gegeven, om in onderhandeling te treden. De prins Ypsilanti had zich dit laten welgevalen; en er was wezenlijk een traktaat gesloten, waarbij de Turken zich verbonden hadden om geheel Livadië te ontruimen of naar Thessalië terug te trekken.

Het bovengemeld dagblad voegt er bij, dat de Turken, zonder dit traktaat, welhaast gezamenlijk door het zwaard der Grieken of door honger omgekomen zouden zijn.

Duitschland.

Frankfort, 15 november.

Uit Berlijn wordt geschreven, dat ook uit de koeriers, die thans gedurig tuschen het oosten en westen gewisseld worden, blijkbaar is, dat er staatkundige onderhandelingen plaats hebben. Het is natuurlijk, dat het vredes traktaat van Adrianopel tot een aantal vragen aanleiding geeft, behalve andere ook bijzonder ten opzichte van Griekenland, waaromtrent de traktaatpartij althans eene nadere overeenkomst tuschen de drie mogendheden voorbehouden heeft. Sommige dagbladen hebben beweerd, dat hierbij van eenige kanten op eenen vrij ernstigen toon werd gesproken; doch men meent te kunnen verzekeren, dat alles op de vriendschappelijkste wijze toegaat, en nergens zich eenige sporen van misnoegen openbaren.

Engeland.

Londen, 14 november.

De discussien aangaande de schikking der grieksche questie gaan volgens de Times, te Londen onafgebroken voort; ofschoon nog niets dienaangaande stellig bepaald is, meent niettemin gezegd blad te kunnen verzekeren, dat, welke ook voortaan

de grenzen van Griekenland zijn zullen, hetzelfde nu eerder in eenen onafhankelijken, dan, zoo als aanvankelijk in overleg was, in eenen openbaren staat zal herschepen worden, als het meest en het best strookende met de veiligheid der Grieken zelven en met de rust van het oosten van Europa.

De sterfte te Londen in 1828 was gedurende den loop van het voorleden jaar als volgt:

Geboren van het mannelijk geslacht 13,360, van het vrouwelijk geslacht 13,185, te zamen 26,543. Overleden van het mannelijk geslacht 11,112, van het vrouwelijk geslacht 10,597, te zamen 21,709. Dus 4836 meer geboren als overleden.

De voornaamste ziekten, welke den dood van 27,709 inwoners hebben veroorzaakt zijn de volgende:

Tering	5213	of	1	op	4
Stuipen	2542	»	1	»	9
Ontsteking	2399	»	1	»	10
Ouderdom	1511	»	1	»	14
Doodgehoren	1005	»	1	»	21
Waterzucht	941	»	1	»	23
Koorts	845	»	1	»	25
Geweldige dood	414	»	1	»	52

Nederlanden.

's HERTOGENBOSCH, 20 november.

Het is niet waar, dat de protestanten bevoorrecht worden!

Te Gastel, eene gemeente van nagenoeg 2800 inwoners, bevinden zich slechts 30, hoogstens 40 protestanten, waaronder slechts 5 manspersonen zijn, waarvan de een vrederegter van het kanton Oudenbosch, tevens secretaris en ontvanger der gemeente Gastel, twee onderwijzers der jeugd, een vierde veldwachter en de vijfde gepensioneerd is.

Men voege er, tot meerder stichting, bij, dat de ontvangers plaats der directe belastingen door eenen naburigen ontvanger wordt waargenomen, welke tevens protestant is, waarom? Waarschijnlijk omdat er te Gastel geen enkele protestant, daartoe bekwaam, meer te vinden was.

De wet op het onderwijs zal, gelijk wij vernemen, zoo niet in de zitting van morgen, dan ten minste binnen weinige dagen, aan de tweede kamer worden voorgesteld.

De heeren le Clerq, Royphins en Dotrengs hebben in den raad van state tegen de onbepaalde vrijheid van onderwijs gesproken.

Door het van de hand wijzen der toelating van den heer Brugmans, heeft de tweede kamer hulde gedaan aan de grondbeginselen, welke niet veroorloven, dat de rekeningplichtigen zelve hunne rekeningen bekrachtigen en goedkeuren. Zij heeft zich verzet tegen den voortgang van die koorts, om posten en besluiten oopen te stapelen. Het was tijd. Hoedelijk ook de gevolgen van derzelfer van de hand wijzing zijn moge, zij heeft stoos aan het land eenen dienst bewezen. Na den vriend van den minister van justitie te hebben geweerd, bewees zij eene nog uitstekender weldaad, door hem van zijne excellentie zelve los te maken. Want zoo lang dat hoofd, hetwelk vol is van alle vooroordeelen en van de belagchelijkste aanmatigheden der hollandsche aristocratie, in de beschikkingen over ons lot den bovontoon zal voeren, zal het gouvernement nooit eenen rondborstig constitutionelen en liberalen gang aannemen. (Belge.)

Uit 's Hage wordt van den 16 dezer gemeld:

Het voorstel van den heer Barthélémy heeft eenen sterken indruk in de ministeriele zalen gemaakt; er zijn reeds eenige excellentien die zien, dat zij veroordeeld worden, en wellicht hebben zij geen ongelijk om bang te zijn; eene ernstige verantwoordelijkheid zou voor hen een doodsteek wezen, en al hetgeen ons dezen waarborg nader kan doen bijbrengen, is eene groote weldaad voor ons vaderland; in dit opzigt kan de heer Barthélémy op onze erkentelijkheid aanspraak maken.

Zijne hoogwaardigheid de bisschop van Gent heeft den 16 dezer te Antwerpen het heilig sacrament des vormsels aan een tweehonderdtal kinderen toegediend. De kerkelijke plegtigheid heeft plaats gehad in de huiskapel der zusters van de christelyke liefde, op de paardenmarkt. Zijne hoogwaardigheid is den 18 des morgens naar Gent vertrokken, en zal des namiddags zijne plegtige intrede in die stad doen. (Antwerpenaar.)

Den 17 dezer heeft de eerwaarde heer Rouwen, kanunnik der hoofdkerk en secretaris van het bisdom van Gent, namens m^r. van de Velde, met de gewone plegtigheden, van dat bisdom bezit genomen. Des anderendags, de dag der intrede van den bisschop, wapperde de vlag van den toren der kerk van

St. Bavo, al de straten waren met smaak en pracht versierd, vooral die, door welke de stoef gaaft moest; de leden van het kapittel en de pastoren der stad zijn Zijne Hoogheid, allen in rijtuigen, tot buiten de stad te gemoet gegaan; in de stad gekomen zijnde, is dezelve tot aan de kerk van St. Jacob begeleid, alwaar de overige leden der geestelijkheid hem opwachten; van daar is hij, in bisschoppelijk gewaad, in processie naar de hoofdkerk van St. Bavo, alwaar een plegtig *Te Deum* gezongen werd, getrokken; daarna is m^r. de bisschop naar zijn paleis teruggekeerd, om de autoriteiten te ontvangen.

De geestdrift is ten hoogsten top gestegen, en alles kondigt aan, dat de illuminatie algemeen en een der luisterrijkste zal wezen.

— Men meldt uit Middelburg den 14 november:

Met veel genoegen zag men heden middag alhier het eerste schip voor de nieuwe visscherij van den heer m^r. P. Pous aankomen, hetwelk voornamelijk moet dienen om de kweekelingen van de kweekschool voor de zeevaart alhier, door hem opeigen kosten opgericht, in deze wetenschap op zee zelve onderwijs te geven. Men beschouwde met bewondering dit schip, hetwelk door den m^r. scheepstimmerman A. Paauw, te Durgerdam, voor de visscherij in de Noord Zee, naar een geheel nieuw model, tot het hard zeilen is gebouwd; aan welk vereischte het, bij zijne komst uit de Zuider Zee herwaarts; dan ook in allen opzichte heeft voldaan. Men hoopt hierdoor weder eenen nieuwen tak van nijverheid in deze stad te zien herleven, terwijl tevens voor onze jeugdige stadgenooten een nieuwe weg wordt geopend om werk en brood te bekomen.

— Men bespeurt in het oosten teekenen van ongerustheid en de zaden der onlusten, vervat in het traktaat van Adrianopol, beginnen te kiemen; reeds maakt men bekend, dat huisgezinnen van Grieken en Franken, welke te Konstantinopel gevestigd zijn, zich gereed maken, om naar Odessa of Bucharest te verhuizen, dat is, om bescherming bij de Russen te zoeken; zamenzweringen worden tegen den Sultan gesmeed; geheime genootschappen vinden medepligtigen onder de ambtenaren der regering, om zijn gezag omver te werpen. (Le Temps.)

Uitbreksel uit eenen brief van Amsterdam, gedagteekend den 11 november 1829.

Ik moet tot u spreken over een voorwerp, betrekkelijk onze provinciale commissie van onderwijs voor Noord-Holland. Deze is zamengesteld uit acht district-schoolopzieners; geen enkele van die opzieners, zoo als gij weet, is katholijk, maar ten minste vijf onder hen zijn predikanten. Onder deze laatsten is de heer *Teissedre de l'Ange* opziener over twee distrikten, namelijk over het eerste en het achtste, terwijl van den anderen kant het derde distrikt verdeeld is in twee afdelingen en bij gevolg onder de waakzaamheid van twee opzieners geplaatst: deze laatsten zijn, zoo als men zegt, ook predikanten, en inderdaad is het opzieners-ambt over alle burger-scholen in onze provincie toevertrouwd aan eene provinciale commissie, waarvan alle leden, met uitzondering van den heer *Prinssen*, predikanten zijn. Het derde punt, dat ik u wil ter kennis brengen, betreft onze arm-scholen. Daarin worden de hervormde kinderen gehouden, om geregeld wekelijks, op bepaalde dagen en volgens de meeste geschiktheid der scholen, in bijzondere hervormde kerken, de catechismus of het godsdienstig onderwijs bij te wonen; en de ondermeesters of de zoogenaamde kweekelingen van de normaal-school zijn verplicht, al waren zij ook katholijk, die kinderen processie-wijze derwaarts te geleiden, en zelfs, zoo als ik vastelijk geloof, de waakzaamheid gedurende het onderwijs over hen uit te oefenen.

Men zegt, dat er binnen korten tijd te Amsterdam en in de andere voorname steden van Holland, petitien zullen opgesteld worden, tot herstelling der grieven. De geestelijkheid van die streken, zal, naar men zegt, in den algemeenen geestdrift deelen; daardoor zal zij volmondig de in de ministeriële bladen uitgebrachte stellingen lozenstraffen, en zij zal de verdenking doen verdwijnen, die men tegen dezelve had willen verwekken, van minder belang te stellen in het herstel der grieven of van andere gevoelens te belijden, dan de geestelijkheid van het zuidelijk gedeelte des koninkrijks. (Courrier de la Meuse.)

CORRESPONDENTIE UIT DEN HAAG.

Sedert vele maanden belooft men eene wet op het publiek onderwijs, dat wil zeggen, dat men de verbindtenis heeft aangenomen, om eene met de wetten der gezonde rede, der vrijheid en der ouderlijke magt strijdige regering te doen ophouden. Te vergeefs doet men een honderdtal kleine sententien, die onbedachtzaam genomen zijn, opstellen, door groote mannen, zoo als men ons zegt, om ons te bewijzen, dat men eenen goeden weg volgde; te vergeefs heeft men een godsdienstig gevoelens aan anti-constitutionele formaliteiten schatplichtig willen maken; niets is er gedaan; een ieder vraagt de vrijheid. Alleen de obscuranten willen dezelve niet. Ik zeg, alleen de obscuranten, omdat de vrijheid gene andere tegenkanters heeft. Ik wil nooit diegenen op de rekening stellen, welke vreezen eene plaats te verliezen, en er over roepen, dat alles verloren is, indien zij hnu niet in naam van het openbaar welzijn is gewaarborgd. (Courrier des Pays-Bas.)

De ministers onderhandelaren, doen voorstellingen en aanbiedingen aan de meest invloed hebbende afgevaardigden, welke hier passeren om de algemeene beweging der oppositie van onze provincien te besturen: maar zij schijnen niet genoeëg aan te bieden, dewijl men hun bestendig antwoord, dat men bij de punten, waaromtrent zij toegeven, nog zulk en zoodanig punt moet voegen, hetwelk zij gaarne met stilzwijgen zouden voorbijgaan en op deze wijze doen vergeten worden. Dit alles bewijst, dat onze excellentien eindelijk hunne zwakheid en de behoefte gevoelen, om zich op de nationale opinie en krachten te gronden. Dit is een begin van overwinning; en hetgeen ons moet doen hopen, dat deze overwinning geheel en al volledig zijn zal, is, dat de oppositie zich goed houdt, dat zij wil, en dat zij al datgene wil, waarop zij regt heeft, om zulks te willen; en dat zij, naar de voorstellingen luisterende, en de beloften der magt, waarmede zij onderhandelt, aannemende, besloten heeft daarmede niet minder voorwaarts te gaan, totdat het verdrag in onderhandeling bepaaldelijk geteekend, goedgekeurd en ten uitvoer gebragt is, al mogt zij het dan ook niet kunnen sluiten, als onder de muren der vijandelijke hoofdstad. Ik zal u niet zeggen, wat zich, of, indien gij dit liever witt, wie zich het krachtigste er tegen verzet, dat de overeenkomst weldra gemaakt en volmaakt worde, ten genoegen van allen; het komt mij voorzigtiger voor, zulks aan u en aan uwe lezers te doen gissen.

Vele Hollanders denken even als wij over de grieven der natie, en over de noodzakelijkheid, ja de dringende noodzakelijkheid, om dezelve te herstellen. Maar zij worden afschrikt door datgene, hetwelk zij het *katholijk overwigt* noemen: zij blijven hardnekkig in den worstelstrijd, welke tusschen het volk en het ministerie aangegaan is, niets anders zien, dan eene religie-oorlog, en geenszins een geschil over vrijheid. De ministers, laten wij hieraan niet twifelen, zullen zich deze dwalingen nutte maken, om dezelve tegen ons te keeren, en ons te berooven van de onwederstaanbare kracht, welke de bedaarde en beredeneerde verknochtheid van onze noordelijke broeders aan onze zaak zoude geven; ik spreek hier over diegenen, welke redeneren, welke verstand bezitten, en welke alleen, volgens de getuigenis van hunnen geest en de taal van hun geweten, huane stem uitspreken.... (Belga.)

Geene herstelling van grieven, geen geld: deze zal de onveranderlijke regel van onze standvastige verdedigers in de tweede kamer zijn; maar over welk geld wordt hier gesproken? Over een overdreven budget, of een budget zoodanig als het moet zijn? Klaarblijkelijk over dit laatste. Men weigere aan de natie het haar verschuldigde, zij zal, op hare beurt, hetzelfde aan den staat weigeren; maar laten onze excellentien de misbruiken herstellen, welke de algemeene klagen verwekken, daaruit zal niet volgen, dat wij, ten koste der publieke schatkist, de regten moeten koopen, welke de grondwet ons verzekert, en welke men ons, op eene onregtvaardige wijze, heeft ontnomen.

Het is ontwijfelbaar, dat van alle vrijheden, die van het onderwijs het meest bijzonder voordeelig is voor de katholieken; daarenhoven schroomen wij niet te zeggen, dat wij, wanneer wij dit punt verkregen hebben, als geloovigen, voor een oogenblik zouden kunnen rusten; maar als burgers!

Dat men akte van onze woorden neme; dat men dezelve, tot onze schande, *wy wenschen dit*, wederom te voorschijn bringe, indien ons gedrag onze beloften mogt lozenstraffen; gij allen, die met ons voor de verdediging van den voorvaderlijken godsdienst strijdt, van uwen kant vorderen wij eene zoo rondborstige openbaarmaking van grondbeginselen, op het punt der debatten, welke over de gewichtigste vraag, die het koninkrijk der Nederlanden, sedert deszelfs oprigting, nog gekweld heeft, staan geopend te worden. Indien wij het zoo ver brengen, dat wij de vrijheid van het onderwijs verkrügen, dan nemen wij, wel verre van voor het gouvernement op de knien te vallen, integendeel de plegtige verbindtenis aan, om, met eene overmaat van ijver, voor de vernietiging der grieven, welke aan alle burgers gemeen zijn, zij mogen geloovigen wezen of niet, te strijden. Wij zullen met meer levendigheid den hoogen *justicier* aanranden, wanneer wij de snoode trekken van eenen *van Ghert*, of van eenen *van Gobbelschroy* niet meer zullen te wachten hebben; wij zullen met meer warmte in de stelling omtrent de ministeriële verantwoordelijkheid of de onafhankelijkheid der regtbanken, volharden, wanneer het bestuur van eene vrije mededinging naar de scholen ons zal veroorloven het protestantsch *propagandismus* der maatschappij *Tot Nut van 't Algemeen* te lagchen; eindelijk, wij zullen de vraagstukken over de financiën en het budget beter bestuderen, wij zullen een meer aandachtig oog op de handelingen van het syndicaat slaan, wanneer wij ons niet meer zullen te verontrusten hebben over het lot van den katholieken godsdienst in de Nederlanden.

Voor al in tegenoverstelling van het gouvernement komt eene zoodanige belijdenis ons nuttig voor. Wij zeggen dit aan hetzelfde bij voorraad, opdat het ons, door het verwijt van ondankbaarheid, niet meer baloorig make: wij zullen, hetgeen ons verschuldigd is, niet langer onder den naam van *welvaart* aannemen.

En indien vooringenomena gemeederen, of liever de zooda-

nigen, die vermits vooringenomen te zijn, aarzelden ons te gelooven, zonden wij hun goedgunstiglijk verzoeken, om ons toch eens te willen zeggen, welk belang wij er bij hebben zouden, dat de heer van Maanen onstrafbaar bleef, dat op het budget geen en enkelen gulden afgekort worde en dat wij eerder door zich zelve tot regters opwerpende personen, dan door regters gevonnist worden?

Het zoude ongerijmd zijn bij ons andere gevoelens te veronderstellen dan die, voor welke wij uitkomen; daarenboven heeft onze schitterende belijdenis van grondbeginselen vooral ten doel, om bij voorraad een iegelijk te brandmerken, die een gebrek van nieuws zoude ophalen, hetgeen hij onder het voorwendsel van eenen min levendigen ijver van den kant der katholieken, voor de zaak der algemeene vrijheid, mogt zoeken te doen doorgaan. (Catholique.)

ART. 161 DER GRONDWET.

Ieder ingezetene heeft het regt, om verzoeken aan de bevoegde magt schriftelyk in te dienen, enz.

Wij mogen dan verzoekschriften teekenen, en hierdoor het herstel der grieven vorderen; hoe ook het ministerie en deszelfs zendingen tegen deze grondwettige handelwijs schreeuwen, achter de grondwet verschanst, zal de regtgeaarde vaderlander veilig zijne gekrenkte regten en ontroofde vrijheden overwegen, middelen beramen, om het juk der verdrukking af te schudden, en dezelve, op de krachtdadigste wijze, bezigen; anders is het: zijn er gronden, om zich van deze grondwettige wijze te bedienen? Gij weet het, helaas! te wel, dat de regering van het onderwijs een monopolie maakt; door aanmatigheden den godsdienst belemmert; dat de protestantsche Nederlander, bij het vergeten der ambten en bedieningen, boven den roomsch-katholieken bevoorrecht wordt, en dat men, bij het juk der verdrukking, nog onder zware lasten zucht: zijt gij dan zoo onverschillig, indien ik het niet ontaard mag noemen, geworden, dat gij uwen godsdienst ondermijnd, de grondwet vertreden, zonder nadenken kunt beschouwen; en uwe kinderen naar instituten zendt, waar zij, op den ministeriëlen leest geschoeid, soms stellingen leeren, beginselen aannemen, welke met de uwe, uwe zeden en uwen godsdienst kunnen strijdig zijn; zijt gij hieraan geheel ongevoelig geworden, zóó, dat gij dit alles met een onverschillig oog aanziet, zonder zelfs uwe klagten, hetgene gij kunt en moogt, te laten hooren? *horresco referens*. Ach, verlaat uwen slaap, gij, die tot hertoe in alles oververschillig waart; vereenigen wij ons, wij mogen het, wij hebben gronden, welke het ons ten pligt maken, en verzoeken wij met allen nadruk, die vrijheden en regten, welke ons bij de grondwet zijn gewaarborgd; en gij vooral, Noord-Brabanders en Noord-Nederlanders, gij, die sedert jaren de verdrukking moest verduren, zit niet stil, maar slaat, op eene grondwettige wijze, de handen aan het werk; wij leven niet meer onder placaten, welke onzen godsdienst verpletten, maar onder eene grondwet, die denzelven vrij laat en moet beschermen: waarom ons deze vrijheden, wij zijn er immers toe verplicht, niet ten nutte gemaakt? Gedoogt het, achtbare geestelijkheid der provincie, dat men zich tot u wende: wij veronderstellen het, wij hebben bij het besluit van 2 october jl. gewonnen, de jonge priester, volgens de tucht der Kerk opgeleid, zal niet dan de zuivere leer derzelve aannemen; maar zoo opgeleid, leeft hij dan voor zich zelve? Neen; de geestelijke in de maatschappij is burger en als zoodanig beoogt hij mede het goede van den staat; als geestelijke heeft hij meerdere pligten te vervullen, waaronder de opvoeding der kinderen niet de minste is; wat nu zal de eigene opleiding van den geestelijken, zij moge goed zijn, baten, indien hij zoo vele kinderen, aan zijne zorg, door zijnen roep, aanbevolen, aan verkeerde lessen en onderwijzingen blootgesteld ziet? O, uwe verplichting tot medewerking, tot herstel der grieven, is niets minder; stelt u aan het hoofd uwer geloovigen, of ten minste voegt u onder degenen, die het welzijn beoogen en het ter harte nemen; de geloovigen, door uw voorbeeld en dat van anderen opgewekt, zullen met hunne herders, onze vertegenwoordigers, met de grondwet in de hand, *wy willen vryheid van godsdienst en onderwijs*, als uit eenen mond toeroepen. En gij, regtgeaarde protestanten, overweegt de klagten, welke zich van alle zijden doen hooren, en ziet ze wel, onbevooroordeeld, in; wat heden de klagten der roomsch-katholieken uitmaakt, kan morgen u te beurt vallen, wanneer het stelsel der regering moet doorgaan; immers het monopolie, in het onderwijs, door de regering aangematigd, kan in eens zoo nadeelig worden, als zij u thans voordeelig is: eene gematigde vrijheid moet den katholieken van aanmatigheden verlossen, en den protestant er tegen behoeden; vereenigen wij ons, doen wij eerbiedige verzoeken en trachten wij onze boei- jert te verheeren, er zijn ons twee wegen open, de een leidt tot de verlossing, de andere tot de slavernij, laten wij wel beraden, voorzigtig en wijselijk kiezen.

Overwegen wij verder de stelling van *Rousseau*, welke men voorzeker van geen *fanaticisme* kan verdacht houden, in deszelfs werk, *le Contrat social*, eerste boek, vierde hoofddeel, *renoncez à sa liberté, c'est renoncer à sa qualité d'homme, aux droits de l'humanité, même à ses devoirs*: dan, er is niet aan te twyfelden, is ons geene moeite te groot, om onze verlossing te bewerken, teekenen wij dan verzoekschriften, vorderen wij het herstel on-

zer regten en vrijheden; ziedaar de weg, die tot de verlossing leidt. — *Et redemptio vestra prope est (uwe verlossing is nabij)*.

NB. De *petitiën* worden in deze provincie niet onopgemerkt voorbijgegaan, en weldra zal deze stad het voorbeeld van anderen volgen.

EEN HOEK, WAARUIT DE VERLICHTING IN NOORD-BRABAND MET VOLLE KRACHT SCHIJNT TE VOORSCHIJN TE KOMEN:

Welk een lagchend verschieft opent zich hier in Noord-Brabant voor de nakomelingschap! Welk eene breede straal van verlichting schiet er voor hetzelfde niet uit het oosten! Welk een glans verspreidt elke schoolkommissie, ja elke schoolopziener niet om zich henen! Het is te voorzien, maar ik geloof niet te wenschen, dat binnen kort elken boere schoolmeester zoo geen professor, ten minste lector in de geschiedenis en stekunde aart het een of ander athenaeum zal kunnen worden.

De schoolopziener v. G... te O... is een van die beweegbare lichamen, waaruit de helderste lichtstralen schijnen te zullen voortkomen; want hij schijnt er zich bijzonder op toe te leggen, om op boeren dorpen geschied en stekundige schoolmeesters te willen aanstellen, en van deze iets te willen vorderen, hetgeen zoo niet hoven hunne krachten, ten minste boven hunnen rang is. Tot den derden rang immers vereischt het examen noch geschied noch stekunde, en evenwel vordert hij van kandidaten van den derden rang, welke zich tot het vergelijkend examen aanmelden, dat zij proeven van geschied- en stekunde geven, ja vordert van hen wel het moeilijkste, te weten, om eenige daarheen geworpen woorden, door stekunde zamengevoegd, tot een bepaald onderwerp te wringen. Zijn deze woorden niet voor den redenaar hetgeen de *bons rimés* voor den dichter zijn? Vereischen dusdanige voorstellen geen en groeten geest? Men denke slechts aan de 32 *Woorden of de Les van Kotzebue*, door *Bruno Daalberg* en eenen boeren schoolmeester.

Apis au lecteur!

Sedert de aanstelling van den heer v. G. geloof ik niet, dat er een vergelijkend examen is gehouden, of de schoolopziener klom op zijn geliefkoosd stokpaardje, waar hij zoo gaarne op rijdt, ja, zoo gaarne op zit, dat, gedurende de gansche rit, het genoegen hem uit de oogen straalt, en op zijn gelaat voor elk te lezen is. Overal komt deze opgaaf van woorden voor, te Lith, Uden, Nuland en nog onlangs te Berchem; waarvan ik de woorden hoorde opnoemen, bij gelegenheid, dat ik er toevallig doorreisde, juist toen het examen was afgelopen, dezelve waren: *Petrus, Odijevaar, Socrates, Pispot, Diogenes*, enz. en deze moesten op de zachtmoedigheid eens schoolopzieners toegepast worden. Behalve dat ik het den schoolonderwijzer ten take stel, geloof ik, dat het een fijn en goed verstand moet zijn, die hieryan geen broddelwerk maakt, veel minder iemand, die zich slechts opdoet, om een boere schoolmeester te worden, welke even goed weet of *Socrates* een grieksch wijsgeer of een grieksch keizer zij geweest, hetgeen er ook voor de boeren jongens zoo min op aankomt als om te weten of *Semiramis* de *Isis* der Egyptenaren zij geweest, zij zullen er even goed om slapen, eten en ploegen.

Goet Onderwijzer.

* * B E K E N D M A K I N G .

De PROKUREUR GENERAAL bij het Hoog Gerechtshof te 's Gravenhage, als daartoe van hooger hand gemagtigd, looft bij deze uit eene premie van VIJF EN TWINTIG DUIZEND NEDERLANDSCHE GULDEN aan dengenen, die de *Juwelen, Paarlen* en andere kostbaarheden, welke in den nacht tusschen den 25 en 26 september 1829 in het paleis van Z. K. H. den heere Prinse van Oranje binnen de stad Brussel zijn gestolen, zoodanig als dezelve in de daarvan vervaardigde en alom verspreide lijsten en teekeningen zijn beschreven en aangeduid, zal te regt brengen, of wel zoodanige aanwijzingen doen, dat die schat in zijn geheel ontdekt worde; — welke premie zal verdubbeld en dus tot VIJFTIG DUIZEND NEDERLANDSCHE GULDEN gebragt worden, wanneer tevoren de dader of dadars aan den regter, met genoegzame zekerheid, zullen worden bekend gemaakt of aangewezen.

Zullende voorts aanzienlyke belooningen worden geschonken aan dengenen die slechts een gedeelte of wel enkele der gestolene kostbaarheden zal te regt brengen, of wel deswege zoodanige aanwijzingen of opgaven doen, dat eene of meer van die kostbaarheden, ten gevolge daarvan, in handen geraken en aan Z. K. H. terug bezorgd worden; welke belooningen steeds evenredig zullen zijn aan de waarde der terug bezorgde kostbaarheden.

's Gravenhage,
5 November 1829.

A. W. PHILIPSE.

* * Mijne geliefde echtgenote M. F. VERKUYLEN, beviel heden zeer voorspoedig van eenen welgeschapenen ZOON.
's HERTOGENBOSCH,
J. STROOTMAN,
15 november 1829.
gep. Inuiton...

LETTERKUNDIGE AANKONDINGEN.

* * Bij Gebroeders THOMPSON, Boekdrukkers en Ver-

... te Rotterdam, komen van de pers en zijn bij hunne ... verkrijgbaar:

I. **VAN STEENWIJK, R. K. Pr.** en Pastoor te Zaetermeer en Zeywaard, **ROOMSCH-KATHOLIK GEBEDENBOEK** in den geest van Jezus Godsdienst, naar het Hoogduitsch van J. J. NATTER. — Tweede veel verbeterde druk. — Met goedkeuring.

II. **ROOMSCH-KATHOLIK HEER EN GEBEDENBOEK**, voor allen, die de eenwige Zaligheid willen deelachtig worden: door ALEXANDER PRINS VON MORENLOHE. — Met goedkeuring.

(Zijn ook nog weinige exemplaren te bekomen van)

III. **DE WARE GODSDIENST**, door P. SCHOUTEN, in leven R. K. Pr. en Pastoor te Alkmaar, 2de veel verbeterde druk. — Met goedkeuring.

Tot perse:

IV. **GROOT GEBEDENBOEK** voor Roomsche Katholiken (naar den 4^{den} veel vermeerderden druk), met het Hoogduitsch van J. M. SAILER, Bisschop van Germanopolis enz.

BEKENDMAKINGEN.

PETRUS HENRICUS VAN FENEMA, openbaar Notaris, residerende te 's Hertogenbosch, hoofdplaats van de provincie Noord-Brabant, zal uit kracht van regterlijk gewijsde, ten overstaan van het vredegerecht te 's Hertogenbosch, in het openbaar en voor alle man verkoopen: De TIENDE, afkomstig van wijlen den heeredel geboren heer graaf MAXIMILIAN HENDRIK LAURENS DE HOEN, gewoond hebbende, en overleden den 25 februarij 1823, te Neufchateau, provincie Luik, te weten:

1ste Koop. Twee derde gedeelten van de Groote KOOANTIENDE, geheven wordende onder de dorpen van Boekel, kanton Gemert, arrondissement Eindhoven, provincie Noord-Brabant, waarvan het ander een derde gedeelte toebehoort aan den heer J. J. A. VAN WILLIGEN.

Zuivere opbrengst van de geheele TIENDE.

1818	f 3107-00	1824	f 1448-00
1819	" 3100-00	1825	" 1246-00
1820	" 2069-00	1826	" 1812-00
1821	" 1499-00	1827	" 2116-00
1822	" 1187-00	1828	" 2125-00
1823	" 2145-00	1829	" 2661-00

2de Koop. De Grove en Smalle TIENDEN, geheven wordende onder de dorpen van Oirschot en Best, kanton Oirschot, arrondissement Eindhoven, provincie Noord-Brabant, rijdende met de TIENDEN, toebehoorende aan 'srijks Domeinen en jonkvrouw VAN BOMMEL.

Zuivere opbrengst.

1819	f 2661-00	1825	f 953-00
1820	" 2107-00	1826	" 1411-00
1821	" 1380-00	1827	" 1595-00
1822	" 1035-00	1828	" 1691-00
1823	" 1387-00	1829	" 1775-00
1824	" 1157-50		

Deze Verkoop, welke bepaald was op den 19 November 1829, provisioneel, en den 3^{den} December definitief, zal alsnu plaats hebben te 's Hertogenbosch, in het Stads-Koffijhuis, bewoond wordende bij JAN VAN DUUREN, op donderdag den 3 December 1829, des avonds ten zes ure provisioneel, zullende de finale verkoop op woensdag den 23 December 1829, ter plaats en uitschrijven, worden gedaan.

Nadere informatie te bekomen ten Kantore van den Notaris **P. VAN FENEMA**, voornoemd.

PLANTSOENEN.

HEESTERS EN VREEMDE GEWASSEN.

Bij **P. VAN POPPEL**, te Prinzenhage, bij Breda, zijn thans voor eenen civielen prijs te bekomen:

PLANTSOENEN.

Ruin 500,000 Verpoot-Eike, van 3 tot 16 palmen lengte, Eiken, Berken en Eschdoorn.

PLANTSOENEN VOOR HAGEN TE PLANTEN.

Gedroogde en ongedroogde witten Doorn, Beuke, Errenten of Haagbeuk, Gleditsche en tijde Misp, van 3 tot 14 Palmen, zeer schoon geveerd. De 3 palmen lengte kost 2 c., de 4 palm, 3 1/2 c., de 5 palm, 3 c., de 6 palm, 3 1/2 c., de 7 palm, 4 c., de 8 palm, 4 1/2 c., de 9 palm, 5 c., de 10 palm, 5 1/2 c. en zoo vervolgens.

HEESTERS.

Eiken, Beuken, Eschen, Eschdoorn, Alant, Witboom, Canadassie, Italiaansche Populieren, Ipen, Kastanje Quina, Acacia en Linden in soorten.

Meer dan 100 soorten van vreemde Gewassen, allen voor den vollen grond, en die onze winterkoude goed kunnen doorstaan, en alle soorten van Fruitboomen.

* * Men verlangt, zoo spoedig mogelijk, eenen bekwaamen **ZILVERSMIDSGAST**, zijn werk goed verstaande en van goede getuigschriften voorzien, liefst van den R. K. Godsdienst, iemand hiertoe genegen zijnde, adressere zich in persoon, of met franco brieven onder de letter H, bij de Boekhandelaars van **GU-LICK EN HERMANS**, te Breda.

* * **Mr. R. P. ROMME**, openbaar Notaris, residerende te Terheyden, kanton Oosterhout, arrondissement Breda, Provincie Noord-Brabant, zal voor zijne Principalen, op Dingsdag, den 1 December 1829, provisioneel, en op Dingsdag, den 15 daaropvolgende, definitief, telkens des middags om 3 ure, publiek ten koop aanbieden:

Het Logement, genaamd: **HET OUD HOF VAN HOLLAND**, staande en gelegen te Terheyden, aan den Groeten Weg van Breda, na den Moerdijk, laatst bewoond geweest bij A. DEN RONDEN; bestaande in eene knipe, hechte HUIZINGE, groote SCHUUR, RIJSTAL, MOE en FLYVE, de huizing gekwoteerd Wijk A. N. 17, waarhij ook onderscheidene Bunders, zoo ZAAI als WEILAND, zullen geveild worden, in den omtrek van hetzelfde gelegen.

De verkoop zal, ten dage, ure en plaatse voormeld, in de voornoemde huizing gehouden worden, welke inmiddels voor een ieder te zien is.

Nadere informatie te bekomen ten kantore van den Notaris voornoemd.

De prijzen der granen alhier, van donderdag den 19 november zijn geweest:

Rogge,	} het nederlandsch pond	f 5-55 à 4-35.
Boekweit,		" 4-33 à 3-80.
Haver,		" 2-50 à 2-00.
Garst,		" 3-12 à 0-00.
Het nederlandsch pond boter.		" 0-70 à 0-62.
De drie nederlandsche ponden roggebrood		28 cents.

PRIJZEN DER VOLGENDE EFFECTEN.

AMSTERDAM, 17 NOVEMBER.

Nederlanden.		Ged.	
Werkelijke Schuld.	à 2 1/2 pCt.	60 - 1/2	60 1/2
Tijgestelde dito		17 1/2 - 15 1/2	17 1/2
Kansbiljetten.	f	24 1/2 - 3/4	24 1/2
Stellen van uitgeloten dito		7400 - 7425	
Amortisatie-Syndikaat	1 pCt.	100 1/2 - 101 1/2	100 1/2
Domein Losrenten	2 1/2 pCt.	98 1/2 - 3/4	98 1/2
Handel-Maatschappij	4 pCt.	67 - 1/2	67 1/2
Frankryk.			
Inschrijving op het Grootboek.	3	86 - 1/2	86 1/2
Certifikaten van dito.	"	78 - 1/2	78 1/2
Rusland.			
Bij Hope en Co.	5	103 - 103 1/2	103 1/2
Negotiatie 1828.	5	102 1/2 - 103 1/2	103 1/2
Inschrijving op het Grootboek.	6	66 1/2 - 67 1/2	66 1/2
Certifikaten van dito.	"	67 - 67 1/2	67 1/2
Cert. dito Hamburg Admin.	5	98 1/2 - 98 3/4	98 1/2
Dito te Londen genegocieerd	"	100 - 3/4	100 1/2
Pruissen.			
In Londen genegocieerd.	"	111 1/2 - 112 1/2	111 1/2
Idem 2 ^{de} Ligting	"	111 1/2 - 112 1/2	111 1/2
Spanje.			
Neg. bij Hope en Co.	5 1/2	31 - 3/4	31 1/2
Te Parijs en Londen gedom.	5	9 1/2 - 9 1/2	10 1/2
Renten perpetuel	"	56 1/2 - 57 1/2	57
Coupons	f	9 - 11	
Polen.			
Lqten	f	98 - 99 1/2	
Wenen.			
Bank.	5 pCt.	100 1/2 - 101	100 1/2
Dito.	4	88 1/2 - 89 1/2	88 1/2
Certifikaten.	2 1/2	60 - 61	60 1/2
Metaaliek.	5	99 1/2 - 100	99 1/2
Dito te Londen genegocieerd.	"	99 1/2 - 100	99 1/2
Dito	2 1/2	53 1/2 - 55	55 1/2
Bank-Aktien	3	150 - 151	150
Amortisatie 1 ^{ste} toe bij Rotterdam		213 - 214	213
Dito 2 ^{de} toe bij Rotterdam		400 - 402	401
Cert. bij Hope en Co.	"	86 1/2 - 87 1/2	86 1/2
Dito Napoleische Adm.	"	86 1/2 - 87 1/2	87 1/2
Dito te Londen genegocieerd	"	97 1/2 - 98 1/2	97 1/2
Benemachen.			
Negotiatie in Londen.	"	74 - 1/2	74 1/2
Engeland.			
Geconsolideerde.	"	92 1/2 - 93 1/2	92 1/2